

Program:

Graditev sodobnega sistema vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami

Projekt:

Usposabljanje strokovnih delavcev za uspešno vključevanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v vzgojo in izobraževanje 2008-2011

Tema:

Ali je treba z nadarjenimi delati drugače?

Predavateljica:

Mojca Kirbiš

2. Faza - 2010

Vsak ima kakšen dar.
To je morda želvin dar
vztrajnosti,
lisičin dar zvitosti,
pasji dar zvestobe,
vrabčkov dar veselja
ali labodov dar
elegantnega gibanja.

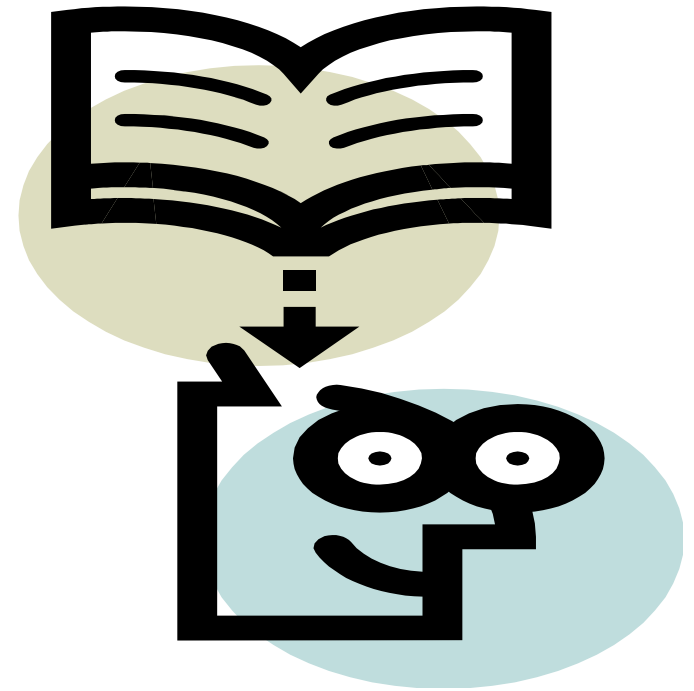
Hughes Mearns

NADARJENOST

- Nadarjeni ali talentirani so otroci, ki so pokazali visoke dosežke ali potencialne na intelektualnem, ustvarjalnem, specifično akademskem, vodstvenem in umetniškem področju (zapisano v ameriškem zakonu o izobraževanju).

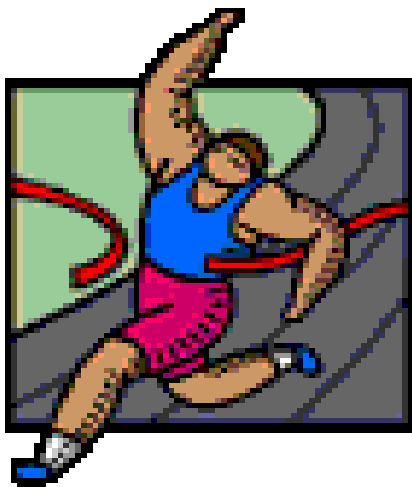

- **Nadarjeni otroci so tisti, ki so v razvoju sposobnosti, posebnih ali splošnih pred svojimi normalno razvijajočimi vrstniki (Žagar).**
- **Izraža se kot srečna zveza nadpovprečnih intelektualnih sposobnosti, ustvarjalnih potencialov in motiviranosti za reševanje problemov.**

- SPLOŠNA
NADARJENOST

- SPECIFIČNA
NADARJENOST -
TALENTIRANOST

ZNAČILNOSTI NADARJENIH UČENCEV

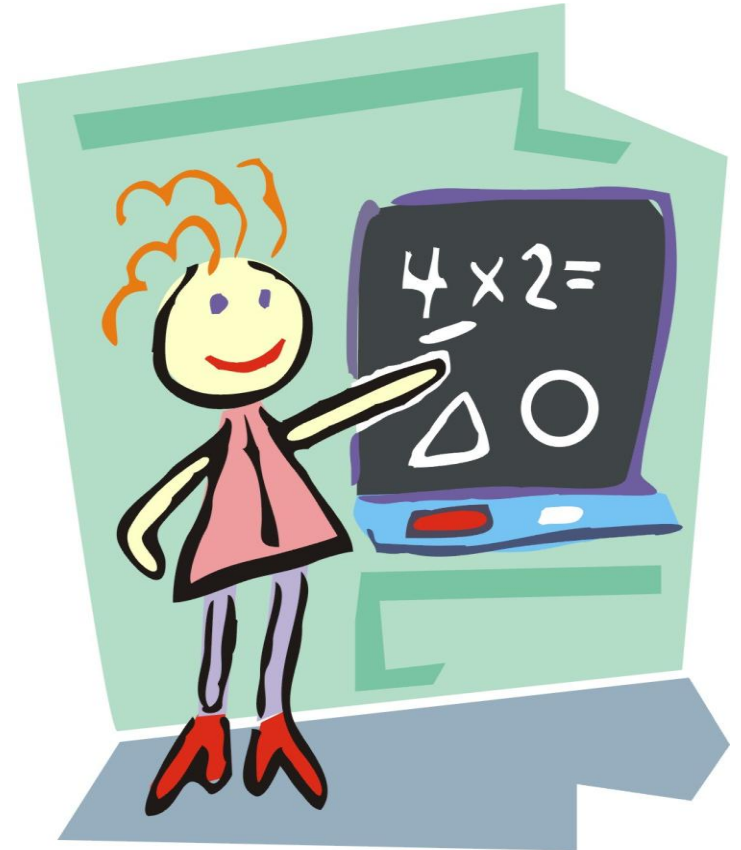
MISELNO – SPOZNAVNO PODROČJE:

- Razvito divergentno mišljenje
- Razvito logično mišljenje
- Nenavadna domišljija
- Natančnost opazovanja
- Dober spomin

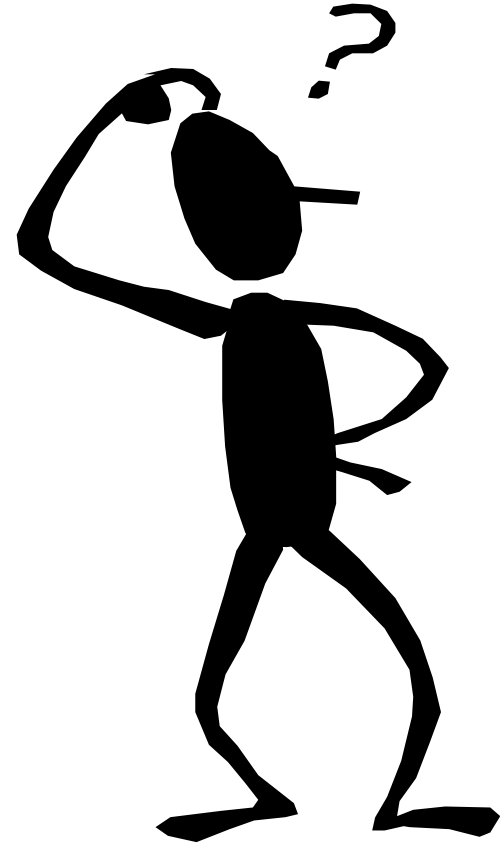
UČNO STORILNOSTNO PODROČJE:

- Široka razgledanost
- Visoka učna uspešnost
- Bogato besedišče
- Hitro branje
- Spretnost v eni od umetniških dejavnosti
- Motorična spretnost in vzdržljivost

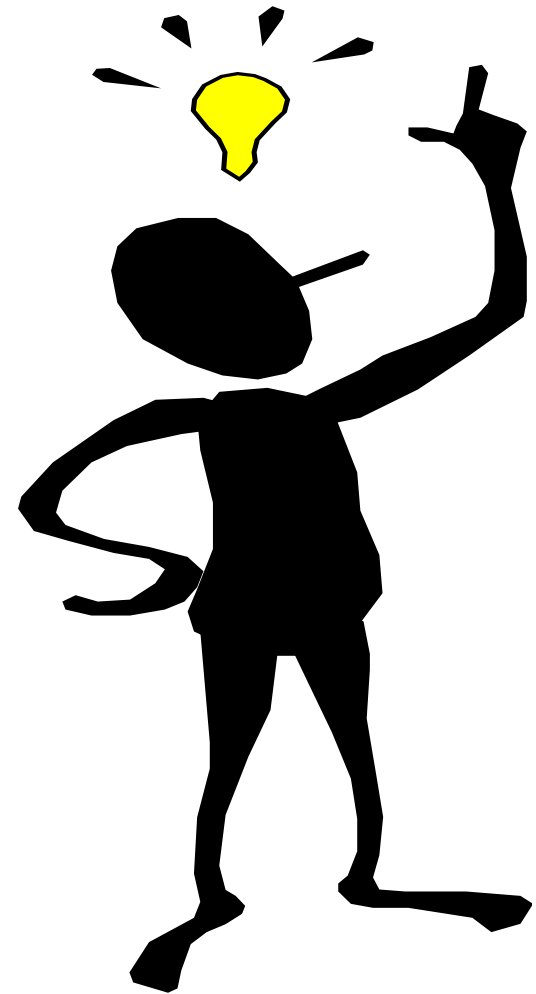
SOCIALNO ČUSTVENO PODROČJE:

- Nekonformizem
- Močno razvit občutek za pravičnost
- Neodvisnost in samostojnost
- Sposobnost vodenja in vplivanja na druge
- Izrazit smisel za organizacijo
- Empatičnost

MOTIVACIJA:

- Visoke aspiracije
- Potreba po doseganju odličnosti
- Radovednost
- Raznoliki in močno izraženi interesi
- Vztrajnost pri reševanju nalog
- Visoka storilnostna motivacija
- Uživanje v dosežkih

Za optimalni razvoj nadarjenih gre...

... » Nadarjeni učenci imajo, kakor vsi drugi, pravico do takšnih učnih izkušenj, ki bodo zadovoljile njihove sedanje in prihodnje izobraževalne potrebe« /.../

...»Velja, da je **ustrezen učni program** ključni kamen, ki omogoča, da lahko nadarjeni svoje **začetne potenciale razvije v kompetence** na področju izobraževanja in tudi na področju poklicnega življenja«

(Joyce Van Tassel Baska, 2000)

Temeljna stališča načrtovanja in prilagajanja VIZ dela učencu

- Vsi učenci naj bi imeli možnost učiti se na zanje optimalen način.
- Nadarjeni imajo nekatere posebne učne potrebe, zato se mora kurikulum tem potrebam prilagajati.
- Kot najbolj uspešni se cenijo tisti pristopi, ki omogočajo pospešeno in poglobljeno učenje ter obogatitev in razširitev učnih izkušenj.
- Področno specifična znanja in veščine so nujni za ekspertno ravnanje. Učne izkušnje morajo biti natančno načrtovane, tako da se doseže maksimalni učinek.
- Razvoj kurikula za nadarjenega mora teči kontinuirano. Zahteva stalno evalvacijo, pri čemer so ugotovitve izhodišče nadaljnjega načrtovanja in revizije.

Pet temeljnih konceptov kurikulov

Posamezni koncepti **le bolj poudarjajo katero od potreb nadarjenih, npr:**

- razvoj splošnih kognitivnih sposobnosti,
- razvijanje področno specifičnih kompetenc,
- posameznikove interese,
- socialni razvoj (aktivno vključevanje v družbo),
- spoznavanje temeljev kulture oz. največjih idej človeštva na različnih znanstvenih področjih.

Dva temeljna pristopa k načrtovanju INDEP

- **Akademski oz. pospeševalni** (poglabljanje in pospeševanje)
 - npr. “TSM” (Benbow, Stanley)
- **Obogatitveni** (ustvarjalnost, sodelovanje, iniciativnost)
 - npr. “SEM” (Renzulli)

- Raziskave, so pokazale, da posebni programi pospešenega in poglobljenega učenja, izrazito prispevajo k optimalnejšemu razvoju nadarjenih. Trajati pa morajo več let.

To sta z metaraziskavo pokazali tudi raziskavi –

Kulik in Kulik, 1992; Walberg, 1991

Uspešni programi - značilnosti

Eno temeljnih načel mora biti **skrb za CELOSTNI OSEBNI RAZVOJ.**

UČENEC mora pri načrtovanju programa **AKTIVNO SODELOVATI.**

Program mora:

- razvijati višje oblike mišljenja ter metakognitivne kompetence,
- vključevati reševanje avtentičnih problemov in nalog,
- omogočati raziskovalno učenje in raziskovanje, projektno delo, sodelovalno učenje,
- omogočati uporabo različnih virov in IKT – npr. e-učenje,
- vključevati socialne ter umetniške dejavnosti.

V načrtovanje programov, izvajanje ter v svetovalni program moramo vključiti **tudi STARŠE.**

SLOVENIJA - DVA SPREJETA KONCEPTA

**KONCEPT ODKRIVANJE IN DELO Z NADARJENIMI UČENCI V OŠ
(1999)**

**KONCEPT VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA Z NADARJENIMI
DIJAKI V SREDNJEM IZOBRAŽEVANJU
(2007)**

KONCEPT ODKRIVANJE IN DELO Z NADARJENIMI UČENCI V DEVETLETNI OSNOVNI ŠOLI

EVIDENTIRANJE NADARJENIH OTROK

- Konec 1. triade; kriteriji: učni uspeh, dosežki, učiteljevo mnenje, tekmovanja, hobiji, mnenje šolske svetovalne službe

IDENTIFIKACIJA NADARJENIH OTROK

- Test inteligentnosti
- Test ustvarjalnosti
- Ocenjevalna lestvica učiteljev

MNENJE IN SOGLASJE STARŠEV

INDIVIDUALIZIRANI PROGRAM

Zakonske podlage INDEP

- ZOFVI – 2. člen; 62. in 63. člen, 67. člen
- ZOŠ – 2. člen; 11. in 12. člen; 40.člen

- **Koncept** (Strokovni svet RS, 1999)

Temeljna načela za VIZ delo

**zapisana v Konceptu
pomenijo jasno orientacijo
in varno pot do cilja –
optimalni in celostni razvoj
nadarjenega učenca.**

NAČELA ZA DELO Z NADARJENIMI UČENCI:

- širitev in poglobljanje temeljnega znanja
- hitrejša napredovanje v procesu učenja
- razvijanje ustvarjalnosti
- uporaba višjih oblik učenja
- uporaba sodelovalnih oblik učenja
- upoštevanje posebnih sposobnosti in močnih interesov
- upoštevanje individualnosti
- spodbujanje samostojnosti in odgovornosti
- skrb za celostni osebni razvoj
- raznovrstnost ponudbe ter omogočanje svobodne izbire učencem
- uveljavljanje mentorskih odnosov med učenci in učitelji oz. drugimi izvajalci programa
- skrb za to, da so nadarjeni učenci v svojem razrednem in šolskem okolju ustrezno sprejeti
- ustvarjanje možnosti za občasno druženje glede na njihove posebne potrebe in interese.

Pred pripravo INDEP na šoli razmislimo ter si odgovorimo tudi na naslednja vprašanja (posredujem vam le nekaj svojih predlogov):

- Zakaj pripravljamo IP?
- Kdo je odgovoren za pripravo IP?
- Kakšne možnosti imamo?
- Kakšno je vzdušje na šoli?
- Kakšen pouk imamo?
- Kakšne domače zadolžitve imajo učenci?
- Katere interesne dejavnosti ponujamo na šoli?
- Pri katerih predmetih imamo dodatni pouk in kako se izvaja?
- Katerih tekmovanj se udeležujemo?
- Na kašen način vzpodbujamo nadarjenost na šoli?
- Ali imajo učitelji potrebno znanje?
- Kdo od učiteljev želi delati z nadarjenimi učenci?
- Kakšen je posluš vodstva šole za nadarjene učence?
- Koliko dodatnih ur je namenjenih nadarjenim učencem?
- Ali imamo na šoli ustrezno literaturo?
- Kakšna je vloga ŠSS?
- Kako sodelujemo z okoljem?
- Kaj smo pripravljeni spremeniti, dodati, glede na potrebe nadarjenih učencev?

**ANLIZA
OBSTOJEČEGA
STANJA**

ORGANIZACIJA PRIPRAVE INDEP ZA NADARJENEGA OTROKA

1. Sestanek razrednega učiteljskega zbora na katerem potrdimo nadarjene učence.

V razgovoru pridobimo veliko informacij o nadarjenosti učenca, o njegovih interesih in potrebah ter tudi o pripravljenosti posameznih učiteljev za delo z njimi.

2. Razgovor ŠSS s starši.

Predstavitev rezultatov, pridobitev soglasja za IP, razgovor o pričakovanjih, željah in interesih ter aktivnostih učenca ter pričakovanjih staršev

3. ŠSS pripravi na podlagi rezultatov procesa identifikacije ter obeh zgoraj navedenih korakov izhodišča za načrtovanje individualiziranega programa.

4. Sestanek RUZ - pripravi se podrobnejši predlog INDEP.

5. Razgovor ŠSS ali razrednika z nadarjenim učencem.

Z učencem se pogovorimo o njegovih željah, interesih, potrebah, pričakovanjih.
Izhajati moramo iz otroka, saj zanj pripravljamo IP.

6. Potrditev IP. Prisotni so starši, učenec, razrednik, koordinator, ŠSS.

STRUKTURA INDEP

- Podatki o učencu, o času izvedbe identifikacije in o sodelujočih v pripravi programa
- Izhodišča za načrtovanje INDEP – značilnosti, potrebe, interesi in želje učenca
- Cilji
- Prilagajanje VIZ dela: - redni pouk
 - zunaj pouka
 - zunaj šole
- Sprotna in končna evalvacija

IZHODIŠČA ZA PRIPRAVO INDEP

A. Splošna ocena značilnosti in potreb učenca/ke; ugotovljena področja nadarjenosti.

B. Potrebe, želje in interesi učenca/ke:

- na področju spoznavnega razvoja
- na področju telesnega razvoja
- na motivacijsko – interesnem področju
- na področju socialno – čustvenega razvoja
- na področju umetniškega razvoja
- druge posebne potrebe

CILJI – dolgoročni, letni nivo

- Spoznavno področje (znanje, mišljenje, učenje)
- Telesni razvoj
- Motivacijsko – interesno področje
- Socialno – čustveni razvoj
- Umetniški razvoj
- Drugo

Individualizacija pouka

Prilagajanje:

- Ciljev, vsebine in didaktično metodičnih pristopov ter preverjanja in ocenjevanja znanja (prilagajanje načina ocenjevanja, kriteriji ostajajo enaki za vse učence)

Visoke kakovosti pouka ne morejo nadomestiti nobeni drugi ukrepi za pospeševanje razvoja nadarjenih.

Močnejši si,
kot se zdiš,
pogumnejši si,
kot verjameš
in bistrejši,
kot misliš.

Cristoper Robin v medvedku Puju